

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002701

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іщук Валентина Володимирівна

2. Valentina V. Ishchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8931-3932

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 016

Назва наукової спеціальності: Спеціальна освіта

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Спеціальна педагогіка

Дата захисту: 08-08-2024

Спеціальність за освітою: Педагогіка та методика початкового навчання. Корекційна освіта.

Психокорекційна педагогіка

Місце роботи здобувача: Білоцерківська спеціальна школа №19 Білоцерківської міської ради Київської області

Код за ЄДРПОУ: 25297082

Місцезнаходження: вул. Левка Симиценка, 49, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 6459

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.29

Тема дисертації:

1. Формування професійної компетентності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти
2. Formation of professional competence of the head of a special institution of generally secondary education

Реферат:

1. У дисертації вперше здійснено системний теоретико-методичний аналіз проблеми формування професійної компетентності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти та представлено нове вирішення науково-прикладної проблеми його професійної підготовки. Актуальність дослідження обраної проблеми зумовлена упровадженням Концепції Нової української школи в національну освітню систему, зокрема, в освіту дітей з особливими освітніми потребами (ООП), що потребує фахового управління та забезпечення науково-методичної підтримки усіх учасників освітнього процесу, оновлення підходів до управління у спеціальних закладах освіти, визначення змісту професійної діяльності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти. Отже, готовність керівника до управлінської діяльності у спеціальному закладі освіти набуває особливого значення у контексті гаранта забезпечення освітнього процесу з метою соціалізації учнів з ООП. Професійну компетентність керівника розглянуто як необхідну умову забезпечення

якісного навчання та психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП, організації безпечного освітнього середовища, забезпечення партнерської взаємодії в системі «керівник-педагоги-учні-батьки», безперервного професійного розвитку педагогів навчального закладу. Зважаючи на зазначене, виникає необхідність обґрунтування організаційно-методичного забезпечення формування професійної компетентності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти, що спирається на сучасні підходи компетентнісного та особистісно-орієнтованого навчання і враховує освітні новації Концепції Нової української школи. У процесі роботи здійснено детальний аналіз науково-педагогічної літератури, сучасних підходів до управління та професійної діяльності директора спеціального закладу загальної середньої освіти (СЗЗСО), важливості управлінських якостей та професійної компетентності, що впливають на професійну діяльність керівника освітнього закладу. Представлено ґрунтовні теоретичні підходи до формування професійної компетентності та її компонентів у керівників спеціальних закладів загальної середньої освіти. Охарактеризовано різні точки зору формування професійної компетентності керівника навчального закладу у наукових дослідженнях вчених, а також необхідність подальшого вивчення професійної компетентності як багатофакторної проблеми. Визначено поняття «професійна компетентність» та «формування професійної компетентності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти» у контексті взаємодії усіх учасників освітнього процесу. У теоретичній частині роботи проаналізовано питання, що досліджується, у загальній та спеціальній науково-педагогічній літературі, уточнено сутність понять «компетентність», «компетенція», «управлінські компетентності» та «професійна компетентність». Виокремлено ключові ознаки змісту цих дефініцій. Обґрунтовано, що управлінські компетентності – комплексне поняття, що охоплює систему знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного управління організацією і містить аналітичне та критичне мислення, управління інформацією, встановлення важливих цілей і завдань, прийняття управлінських рішень, впровадження контролю та мотивації персоналу. Компетентність доцільно розглядати як систему знань і спектр питань, у яких має бути обізнана особа, котра була б готова отримувати та вдало використовувати ресурси, здатна на досягнення якісних результатів у своїй професійній діяльності; компетентність – це усвідомлення та засвоєння знань і умінь, які закріплені на власному досвіді та приводять до особистісного зростання. Встановлено, що управлінські компетентності є одними з найважливіших і найнеобхідніших для сучасних керівників, які працюють як фахівці, якісно виконують свої управлінські функції, реагують на сучасні виклики в суспільстві, чітко окреслюють стратегію розвитку установи на основі компетентнісно-орієнтованого підходу. Цей процес розглядається як орієнтована на освітнє середовище діяльність, що реалізується у напрямі забезпечення та підвищення управлінської грамотності. Вона в даному контексті не лише визначає комплекс умінь, спрямованих на досягнення освітніх цілей, але і містить широкий спектр керівних функцій, управлінських якостей, які у керівників спеціальних закладів загальної середньої освіти мають бути сформовані відповідно до сучасних запитів в освіті. З'ясовано сучасний стан реалізації діяльності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти на основі здійснення аналізу спеціальної психолого-педагогічної літератури, нормативно-правових документів, емпіричного досвіду та визначено провідну роль спеціальних закладів загальної освіти, які є головним інститутом реалізації професійної діяльності керівника спеціального закладу освіти.

2. In the dissertation work, for the first time, a systematic theoretical and methodological analysis of the problem of formation of professional competence of the head of a special institution of generally secondary education is carried out and a new solution to the scientific and applied problem of his professional training is presented. The relevance of the study of the problem in question is determined by the implementation of the Concept of the New Ukrainian School in the national educational system, especially in the education of children with special educational needs, which requires professional management and provision of scientific and methodological support for all participants in the educational process, updating approaches to management in special educational departments, determining the scope of professional activities of the head of a special educational department. Therefore, the readiness of the manager to carry out managerial activities in the special field of education is of particular importance in the context of guaranteeing the educational process through the socialization of students with special educational needs. The professional competence of the head is considered as a necessary condition

for ensuring high-quality training and psychological and pedagogical support of students with special educational needs, organizing a safe educational environment, ensuring partnership in the system «leader-teachers-students», continuous professional development of teachers of the initial stage. In view of the assignment, there is a need to provide a basis for organizational and methodological support for the formation of professional competence of the head of a special department of general secondary education, which is based on modern approaches to competence-based and individual-oriented training and implements educational innovations of the concept of the New Ukrainian School. In the process of work, a detailed analysis of scientific and pedagogical literature, modern approaches to management and professional activity in the conditions of special institutions of general secondary education, the importance of managerial qualities of the head of an educational institution was carried out. Thorough theoretical approaches to the formation of professional competence and its components in the heads of specialist institutions of general secondary education are presented. Various points of view on the formation of professional competence according to the scientific research of scientists are characterized, as well as the need for further research of professional competence as a multifunctional, polymorphic and interdisciplinary problem. The concept of 'professional competence' and 'formation of professional competence among heads of special institutions of general secondary education' in the context of subject-subject interaction of participants in the educational process (head-subordinate, head-student, head-parents) is revealed in detail. In the theoretical part of the research, the coverage of the researched issue in general and special scientific and pedagogical literature was analyzed, the essence of the concepts 'competence', 'competency', and 'professional competence' were clarified. The key features of the content of these definitions are highlighted. It is substantiated that managerial competences are a complex concept that encompasses the set of skills and knowledge necessary for effective management of an organization and includes analytical and critical thinking, processing information, defining goals and objectives, making managerial decisions, exercising control and motivating personnel; competence should be considered as a system of knowledge and a range of issues in which a person should be knowledgeable, who would be ready to receive and skillfully use resources capable of achieving quality results in his professional activity; competence is awareness and assimilation of acquired knowledge and skills, which are based on one's own experience and lead to personal growth. It has been established that managerial competency is one of the important and necessary for modern heads who work as specialists, cooperate with representatives of different age generations and are forced to professionally perform their managerial functions, respond to the challenges of the modern economy and clearly build a business development strategy, and the educational process has to be competence-oriented and to group on the basis of a competence approach. This process is considered as an educational environment-oriented activity, which is implemented in the direction of managerial literacy. In this context, it not only defines a set of skills aimed at achieving socio-economic goals, but also includes a wide range of managerial functions and managerial qualities, which may be insufficiently developed in the heads of special institutions of general secondary education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ішук В.В. Педагогічні умови розвитку професійної компетентності керівника спеціального закладу загальної середньої освіти. Theoretical foundations of pedagogy and education: collective monograph / Kazachiner O., Boychuk Y., Halii A. etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2022. С. 67-79 Availableat: DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.2 URL: <https://isg-konf.com/theoretical-foundations-of-pedagogy-and-education-2/>.

- 2. Іщук В.В. Створення сучасного корекційно-розвивального простору у спеціальній школі для дітей з особливими освітніми потребами. Освіта осіб: шляхи розбудови. 2020. № 17. С.61-77.
- 3. Іщук В.В. Система управління якістю освіти у спеціальному навчальному закладі. Освіта осіб: шляхи розбудови. 2022. №20. С. 38-54.
- 4. Іщук В.В. Структура системи управління якістю освіти у навчальному закладі. Особлива дитина: навчання і виховання. 2024 . № 1 (113). С.115-135.
- 5. Nataliia Bakhmat, Nadiia Kravets, Irina Kulikovska, Zoriana Leniv, Valentyna Ishcuk. Formação de equipe pedagógica pararealização de atividades em condições de educação inclusiva. Laplage em Revista (International) «Підготовка педагогічних кадрів до проведення заходів в умовах інклюзивної освіти», vol.7, n.Extra C, 2021, p.559-571.
- 6. Іщук В.В. Професійна компетентність керівника спеціального закладу загальної середньої освіти. Габітус. Херсон, 2021. Випуск 25. С.32-36.

Наукова (науково-технічна) продукція: дисертація

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U108669

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чеботарьова Олена Валентинівна
2. Olena V. Chebotarova

Кваліфікація: д.пед.н., старший науковий співробітник, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4560-3708

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=SCXS9zcAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гладуш Віктор Антонович

2. Viktor A. Gladush

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5700-211X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=c2MDTY0AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, буд. 40, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Супрун Микола Олексійович

2. Mykola O. Suprun

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4198-9527

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=li4QDgYAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кульбіда Світлана Вікторівна

2. Svitlana V. Kulybida

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0194-3495

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=LF1S4HoAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярмола Наталія Анатоліївна

2. Natalia A. Yarmola

Кваліфікація: к. пед. н., с.д., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9374-5543

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=2rANHAsAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Засенко В'ячеслав Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Засенко В'ячеслав Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Баташева Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна